ЗБЕРЕЖЕМО ПРИРОДУ ДЛЯ МАЙБУТНІХ ПОКОЛІНЬ!

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК "ВИЖНИЦЬКИЙ"

№2 (28) квітень-червень, 2022 рік

З пошаною до тих, хто оберігає природні скарби України

Заповідна справа – це важливий напрям природоохоронної діяльності, покликаний зберігати і дбайливо використовувати унікальні куточки природи. Це щоденна робота людей, які прагнуть зберегти природу України і для яких її збереження стає справою життя.

Указом Президента України від 18 серпня 2009 року №629 днем професійного свята працівників природно-заповідної справи визначено 7 липня. Він обраний невипадково, адже асоціюється з прадавнім святом Івана Купала – з періодом, коли сонце приходить до зеніту, дає найбільше тепла та світла, виявляє свою чудодійну силу для рослинного і тваринного світу, а отже і для людини. Природа в цей час досягає апогею розвитку, тварини вже народили та підростили своїх діток, рослини розквітнули та набрали цілющих властивостей.

Дух свята природи у повній мірі відповідає духу природно-заповідної справи. Кожен працівник цієї галузі, в нелегкий для України час, оберігає природні скарби, які складають природно-заповідний фонд України, не боїться жодних труднощів і долає всі перепони.

З нагоди відзначення Дня працівника природно-заповідної справи, щиро вітаю всіх фахівців та професіоналів, хто своєю працею сприяє збереженню та примноженню природного багатства, ветеранів галузі, активістів громадських організацій Вижницького району, котрі стоять на варті охорони природи та всіх небайдужих громадян, які віддають свої знання та енергію кропіткій справі збереження та відтворення унікальних куточків нашої місцевості. Бажаю Вам міцного здоров'я та успіхів у благородній справі. Нехай щоденне спілкування з природою й турбота про неї дарують натхнення в роботі та приносять впевненість у кращому майбутньому.

З повагою,
в.о. директора НПП «Вижницький»
Галина МАРЧУК

Міністерство захисту довкілля
та природних ресурсів України

ВІТАЛЬНИЙ ЛИСТ

Щиро вітаю вас із Всесвітнім днем охорони довкілля!

Сьогодні наша природа постала перед загрозою знищення! Російські війська плюндрують наші землі, спричиняють забруднення водойм, через їх дії гинуть тварини та рослини! Горять ліси. Змінюється клімат. У атмосферне повітря потрапляє безліч шкідливих речовин.

Наше з вами завдання у цей складний час – докласти усіх зусиль, аби зберегти нашу природну спадщину для майбутніх поколінь!

І я радий констатувати, що попри усі загрози лісівники, водники, державні екологічні інспектори і працівники ПЗФ цілодобово тримають руку на пульсі та готові невідкладно реагувати. Ви допомагаєте Уряду фіксувати екологічні злочини окупантів та обраховувати збитки!

Ви зі зброєю у руках захищаєте Україну, щоб наші діти могли жити у мирній, квітучій та незалежній країні!

Я особисто дякую кожному за вашу невтомну роботу!

Зі святом, колеги!

Разом ми сильні, єдині та непереможні!

Міністр Руслан СТРІЛЕЦЬ

Міністр захисту довкілля та природних ресурсів України Руслан Стрілець щиро привітав колектив Парку із Всесвітнім днем охорони довкілля, яке відзначається щороку 5 червня!

Він зазначив, що сьогодні наша природа постала перед загрозою знищення! Російські війська плюндрують наші землі, спричиняють забруднення водойм, через їх дії гинуть тварини та рослини! Горять ліси. Змінюється клімат. У атмосферне повітря потрапляє безліч шкідливих речовин.

«Наше з вами завдання у цей складний час – докласти усіх зусиль, аби зберегти нашу природну спадщину для майбутніх поколінь!»

Також Міністр констатував, що попри усі загрози лісівники, водники, державні екологічні інспектори і працівники ПЗФ цілодобово тримають руку на пульсі та готові невідкладно реагувати. Вони допомагають Уряду фіксувати екологічні злочини окупантів та обраховувати збитки!

«Ви зі зброєю у руках захищаєте Україну, щоб наші діти могли жити у мирній, квітучій та незалежній країні! Я особисто дякую кожному за вашу невтомну роботу! Зі святом, колеги! Разом ми сильні, єдині та непереможні!» – наголосив він.

Охорона Парку стає сильнішою!

Найголовнішою і найважливішою ціллю Національного природного парку «Вижницький» є дотримання природно-заповідного режиму території та попередження будь-яких проявів щодо порушення природоохоронного законодавства.

На перший погляд здавалось, що це дуже просто зробити, адже в установі є служба державної охорони ПЗФ, на яку власне покладені такі функції. Але в реальному часі все відбувається не так як би нам хотілося.

Тривалий час працівники згаданої вище служби Парку, не були забезпечені ні форменим одягом, ні транспортом, ні засобами зв'язку, ні засобами індивідуального захисту, а також не завжди мали можливість підвищувати свої навики і фаховий рівень. А ще в додаток низька заробітна плата. Тобто мотивація бажала бути набагато кращою.

Такий стан справ призвів до численних порушень природоохоронного законодавства з усіма наступними наслідками як для природи, так і для установи, але це тема іншої публікації.

Це явище не могло тривати вічно. Знайшлися люди, які прийняли принципове рішення щодо того, як національний природний парк «Вижницький» житиме надалі. Почалася кропітка робота в першу чергу по боротьбі з незаконними порубками, а саме: проведення раптових рейдів, планових та непланових ревізій, інших превентивних заходів. Не вистачало сил та засобів, але «вогник надії» розгорався все більше.

І ось на цьому вкрай важливому етапі проєкт «Підтримка природно-заповідних територій в Україні» почав забезпечувати установу, зокрема службу державної охорони ПЗФ, форменим одягом, транспортними засобами, квадрокоптером, комп'ютерною технікою тощо.

У свою чергу з боку адміністрації також було вжито ряд заходів щодо посилення охорони Парку, а саме: впровадження постійних надбавок за складність і напруженість у роботі, преміювання кращих працівників. Також збільшено видатки на реалізацію заходів природоохоронного характеру – встановлення шлагбаумів, інформаційних та попереджувальних знаків, утримання та придбання протипожежних засобів, проведення професійних навчань і т.п.

В результаті спільних зусиль незаконні порубки на території природно-заповідного об'єкту практично припинились, про що свідчать результати перевірки Державною екологічною інспекцією Карпатського регіону та результати планових ревізій.

Отже, ми зробили багато, ми рухаємось вперед, ми стаємо сильнішими.

Сьогодні, в умовах воєнного стану, об'єкти природно-заповідного фонду визначаються як особливо цінні території національного значення і потребують посиленої уваги та охорони.

В.о. заст. директора-головного природознавця
Василь ТОВАРНИЦЬКИЙ

Наукові експедиції Парку

Наукова робота у природно-заповідних об'єктах має здебільшого прикладний характер, тому значна увага приділяється польовим дослідженням.

Не є виключенням і територія національного природного парку «Вижницький», яка за своїми розмірами є у порівнянні невеликою, але водночас їй притаманні досить цінні та рідкісні біотопи, а також чимало видів рослин і тварин занесених до Червоної книги України.

Наразі є актуальними питання не тільки інвентаризації видів, та підтвердження деяких морфологічних закономірностей, але й дослідження стану біотопів з метою впровадження практичних заходів щодо їх збереження. *(Продовження на ст. 3)*

(Початок на ст.2)

Досить ефективним та популярним видом польових досліджень є експедиція, адже у ній як правило беруть участь різні фахівці у галузі абіотичного та біотичного середовища.

Прикладом такого підходу стала проведена експедиція за участю ботаніків, зоологів, екологів, гідрогеологів та інших фахівців на території Парку.

Об'єктом польових наукових досліджень стали скельнодубові ліси урочища Рівня, чисті букові ліси та букові криволісся урочища Виженка. В результаті роботи зроблено більше 20-ти геоботанічних описів, виявлено два нових види рослин, досліджено та описано кам'яні розсипи з домішками карбонатних порід, які на території природно-заповідного об'єкту зустрічаються досить рідко. Крім цього, на одному із південно-західних схилів околиці села Виженка виявлено поодинокі екземпляри модрини польської – виду, який занесено до Червоної книги України. Хоча її походження потребує додаткового вивчення. Також під час експедиції досліджувалась водність малих приток річки Виженка, дебіт джерела «Назарова криниця» та умови зволоження досліджуваної території. Всі описані об'єкти за допомогою навігаційних приладів прив'язані до

системи координат і будуть нанесені на карту Парку.

Такі експедиції допомагають глибше вивчати природні процеси та явища, а також збільшують созологічну репрезентативність природно-заповідного об'єкту. На основі отриманих результатів формуються природоохоронні рекомендації, наукові статті та відповідні розділи Літопису природи.

Заст. директора з наукової роботи
Віталій СТРАТІЙ

Вдячна за вашу турботу

Кожна людина має своє хобі. Що стосується мене, то я люблю дуже подорожувати. Коли у мене з'являється вільний час, я одразу ж мрію про свою майбутню подорож. На даний час, наша країна знаходиться під прицільним вогнем російського окупанта і я вимушена була разом з матусею залишити свою домівку.

Навесні, коли я потрапила до національного природного парку «Вижницький», я закохалася у нього з першого погляду. Це царство зеленої природи. У ньому прекрасне все!!! Місце має особливу енергетику з дивовижною красою навкруги, чистим повітрям та кришталевими гірськими потоками. Воно дарує мені відчуття спокою і умиротворення. Парк нікого не залишає байдужим.

Дійсно, природа найгеніальніший митець, від витворів якого неможливо відірвати погляд. Вона зачарувала мене своїми яскравими барвами і я сподіваюсь, що сюди повертатимусь ще неодноразово.

Я також вдячна працівникам Парку, які оберігають цю красу та допомагають нам пережити цей складний для нас час. Насправді, ніяких слів не вистачить, щоб повною мірою висловити мою подяку. Я зрозуміла, що світ не такий поганий. Приємно знати, що такі люди є поруч. Від щирого серця дякую за допомогу, своєчасну і таку необхідно. Спасибі за все! Бажаю Вам процвітання, добра, здоров'я, гармонії і щастя. Я ніколи не забуду все хороше, що Ви для нас робите.

Тимчасово перебуваюча на території Парку
учениця 9-го класу
Марія БЄЛЯКОВА

Підтримуємо ЗСУ

Мобільність та оперативність у воєнний час — це неминуча запорука успіху!

Для допомоги Збройним Силам України, заради нашої спільної перемоги колектив національного природного парку «Вижницький» придбав та передав нашим воїнам повнопривідний позашляховик Mercedes-Benz ML 320 вартістю майже 200 тис. грн. Подбали і про безпеку та попередження військових, долучившись до закупівлі декількох тепловізорів та інших необхідних речей. Сума внеску склала 40 тисяч гривень.

Неодноразово направляли гуманітарні вантажі на передову, де боронять нашу країну, працівники Парку та члени їх сімей, а саме продукти харчування, теплий одяг, спальники та каримати, засоби особистої гігієни тощо.

Крім цього, ми постійно допомагаємо природно-заповідним установам, які опинилися у зоні бойових дій.

Підтримувати Збройні Сили України – це свята справа кожного з нас.

Разом переможемо!

«Дерева миру»

Дерева – це символ життя та цінності на планеті Земля. Вони мають велике значення для людини і природи. Власне тому, щороку, навесні мільйони дерев висаджуються у різних куточках нашої країни.

В Парку висадження зелених насаджень давно стало гарною традицією. Цьогоріч, до Дня довкілля та в рамках підтримки всесвітньої ініціативи «Дерева миру» працівниками висаджено близько 65 дерев і кущів у дендрологічному парку «Стебник», як складової великого рекреаційно-просвітницького комплексу. Кипарисовики, барбариси, калина крупноплідна, керія японська, різні види і форми туї, ялівця, пухирника та інші декоративні цікавинки. Всі ці рослини доповнять існуючу колекцію та милуватимуть око відвідувачів.

Метою акції є прояв позиції за мир, шляхом

висадження дерев, що сприятиме озелененню територій, а також вихованню дбайливого ставлення громадян до довкілля та розвитку волонтерського руху в Україні.

Навчаємось писанкарству

Гадаєте, що писанкарство – це складне вишукане мистецтво, яким займаються лише народні майстри? Це не зовсім так.

Розписувати писанки – досить цікаво та захоплююче, а особливо для дітей.

Напередодні Великодня до Парку завітала майстриня Марина Думітро та провела майстер-клас. Дітки тимчасово переселених сімей, що перебувають на теренах Парку взяли до рук писачки і спробували створити свої неповторні шедеври. Окрім того, майстриня розповіла про історію, значення і таємниці писанкарства, акцентуючи, що писанка є давнім артефактом української культури і кожен символ має своє сакральне значення.

Знання є сила, сила є знання

Прищеплення екологічної культури сьогодні – це збереження планети завтра! Кожного року 12 травня відзначають День екологічної освіти. Екознання і екологічна освіта дозволяють людині усвідомити, до яких катастрофічних явищ призводять згубні звички по відношенню до природи.

До цієї дати працівники Парку разом із дітьми та їх батьками здійснили мандрівку по екологічній стежці «Стіжок». дізналися багато цікавого про рослинний і тваринний світ нашого краю. А також провели цікавий та веселий квест «Екологічний всюдихід», під час якого діти проходили зупинками з різноманітними і цікавими завданнями.

Підтримуємо чистоту берегів

До відзначення Всесвітнього дня охорони навколишнього середовища працівники Парку спільно з юними природолюбами та їх батьками прибрали прибережну смугу річки Сірет. А також не втратили можливості побовтатися в чистій воді та розгледіти її мешканців.

Нагадаємо, що ця дата – одна з найважливіших подій екологічного календаря, була започаткована Генеральною асамблеєю ООН на 27-ій сесії 15 грудня 1972 року і щорічно святкується в більш ніж 100 країнах світу. Її мета привнести людський фактор у питання охорони довкілля, дати народам світу можливість активно сприяти стійкому й справедливому розвитку, сприяти розумінню того, що основною рушійною силою зміни підходів до природоохоронних питань є громади. а також роз'яснити корисність партнерських відносин, щоб у всіх країн і народів було більше безпечне й благополучне майбутнє.

З початку святкування в 1972 році жителі багатьох країн провели багатотисячні заходи щодо захисту навколишнього середовища, і сьогодні цей День є можливістю для кожного з нас проявити турботу про нашу планету.

День літнього сонцестояння

Протягом тисячоліть він мав величезне значення для наших предків, що підпорядковувалися природним циклам. За часів язичництва сонце мало божественну владу над усім живим, а літнє сонцестояння означало найвищий розквіт всіх сил природи. Зустріч сходу сонця у цей день повинна була дати сили та здоров'я на весь рік і вберегти від негараздів.

Працівники Парку спільно із науковцем національного природного парку «Гуцульщина» Любомиром Держипільським вирішили не тільки побачити захід сонця, а й зустріти світанок в найвищій точці гори Стіжок. Згідно досліджень, що проводяться на даний час, припускається, що вершина – одне з місць, де були облаштовані сонячні календарі – перші астрономічні обсерваторії.

День літнього сонцестояння – це день початку астрономічного літа в північній півкулі Землі та початок астрономічної зими в південній півкулі.

Бджола – найкорисніша комаха в природі

Комахи становлять близько 80% всіх істот на Землі, за різними оцінками в сучасній фауні існує від 2 до 10 млн. З них відомо людині трохи більше 1 млн. Комахи відіграють глобальну планетарну роль в природі: запилюють рослини; беруть участь у ґрунтоутворенні; виконують санітарну роль (переробляють органічні відходи та відмерлі частини рослинного та тваринного організмів); очищають воду і служать біоіндикаторами її санітарного стану; вважаються найважливішим компонентом харчових пірамід (багато тварин харчуються комахами – земноводні, риби, плазуни, ссавці, безхребетні і птиці); вони є переносниками небезпечних збудників різних інфекційних захворювань, що вражають тваринний організм, а також переносять на своїх лапках грибкові бактерії, мікроби та інші шкідливі мікроорганізми, які сприяють гниттю овочів і фруктів.

Значення комах в природі велике, і відповісти однозначно, яку саме роль вони відіграють в природі, складно. Звичайно, роль комах в природі може бути як позитивною так і негативною. Але найголовніша, позитивна діяльність, перш за все, полягає в запилюванні рослин, завдяки чому забезпечується їх розмноження. Більше 80% рослин (ентомофільні) запилюються комахами (мурахами, метеликами, джмелями та бджолами), і можна з упевненістю сказати, що квітка – результат спільної еволюції рослин і комах. Комахи – запилювачі не тільки забезпечують багатий урожай плодів, горіхів і насіння, а й сприяють підвищенню їх різноманітності та якості.

Найважливішу роль в запиленні квітучих рослин відіграють – бджоли. Будучи найчисленнішою групою запилювачів в екосистемах, саме бджоли забезпечують людство високим, якісним врожаєм та величезною різноманітністю фруктів, овочів і злаків. Близько 80% всіх квітучих рослин не будуть мати плодів, а також не будуть здатні до розмноження без запилення, яке переважно залежить від бджіл. Їх роль запилювачів життєво важлива для тропічних і листяних лісів, а також для саван. Багато видів дерев, в тому числі верби й тополі, не можуть рости без запилення бджолами.

Бджоли, як запилювачі вкрай важливі в сільському господарстві. Дослідним шляхом підтверджено, що в результаті бджолозапилення урожай садових культур збільшується у 2-3 рази, насіння червоної конюшини – 2-3 рази, соняшника і гречки – на 30-50% і більше. У господарствах, де є пасіки, рясніші врожаї винограду, яблук, груш та багатьох інших культур. А баштанні і деякі овочеві без бджіл

взагалі культивувати не можливо. Підраховано, що економічна вигода від бджолозапилення ентомофільних рослин у 5-10 разів більша, ніж вартість всіх продуктів бджільництва. Цей факт важливий для екології та економіки держав. Тому фермери в багатьох країнах домовляються з бджолярами про взаємовигідне розведення бджіл поблизу сільськогосподарських угідь.

Бджоли – єдині комахи на Землі, які можуть виготовляти їжу для людини. Ці трудівниці виробляють цінні продукти (мед, маточне молочко, бджолину отруту, прополіс, пергу, віск). Все, що створюють бджоли сповна, стовідсотково використовується людством: в кулінарії, косметиці, медицині. Навіть мертві бджоли (мор) корисні людині

Продукти бджільництва мають високу поживну цінність і містять великий асортимент біологічно активних речовин, є ефективним засобом в боротьбі із захворюваннями: запального характеру, органів травлення; нервової системи; пов'язаними з порушенням кровообігу; шкірних покривів; гінекологічного характеру.

Бджоли відіграють важливу роль у всіх аспектах екосистеми: підтримують ріст дерев, квітів та інших рослин, які є їжею й укриттям для великих і маленьких тварин; допомагають будувати домівки для мільйонів інших комах і тварин; мед, бджолині личинки і бджоли є частиною харчового ланцюга для інших комах (шершнів, мурах), тварин (ведмедів, їжаків, ящірок), птахів (принаймні 24 види птахів, як, наприклад, чорний дрізд, шпак й бджолоїдка полюють на бджіл).

Немає сумнівів щодо важливості бджіл для нашого життя та довкілля. Без них сільськогосподарські угіддя були б безплідними, а наші тарілки – порожніми.

Тому збереження і розмноження крилатих трудівниць – це надзвичайно важливе завдання для людини і біосфери в цілому.

Викладач природничих наук
Вижницького коледжу прикладного
мистецтва ім. В.Ю. Шкрібляка
Марія СЛОБІДЧУК

Медоносні рослини НПП «Вижницький»

Багата на медоносну рослинність Україна з давніх часів славилася своїми медами й воском. До виникнення цукроваріння мед був єдиним солодким продуктом харчування, з якого виготовляли страви та напої. Тепер продукти бджільництва використовують в різних галузях промисловості – від харчової до космічної.

Існування бджіл неможливе без рослин-медоносів, що виділяють нектар, який необхідний для підтримання їх життєдіяльності. Крім нектару, бджоли використовують з рослин пилок як білковий і вітамінний корм, а також збирають падь, медяну росу і бджолиний клей – прополіс.

Природна рослинність Українських Карпат має багату та різноманітну медоносну базу, тому Карпати з давніх -давен славилися своїми медами. Нектар, зібраний бджолами з рослин на полонинах, луках та лісових галявинах, був запашний і мав цілющу силу. Як відомо, медоносні рослини – єдине природне джерело медозбору для бджіл. Серед природної флори України понад 1000 видів рослин із яких бджоли збирають нектар та пилок. Із них в українських Карпатах зростає понад 300 видів. А на території Парку можна зустріти більше половини таких видів рослин.

Найбагатшими на медоносні рослини Парку є післялісові луки на яких зростають різні види волошок (волошка карпатська Centaurea carpatica, волошка лучна Centaurea jacea, волошка синя Centaurea cyanus), шавлія клейка, різні види конюшини, чебрецю, ріні види підмаренника та багато інших видів рослин.

Найбільші площі в НПП «Вижницький» займають ліси. Вони в Парку переважно букові, ялинові та смерекові. Такі типи лісів темні, тому трав'яний покрив збіднений. У ньому зрідка трапляються і медоносні рослини.

Іван-чай та малина, а також ожина на молодих вирубках, особливо в сприятливі роки (в тепле і вологе літо), є найкращими медоносами. Ці важливі медоносні рослини лісосік, доповнюючи одна одну, забезпечують до 80% медозбору. Решта 20% припадає на інші медоносні рослини. Тому знання їх біологічних особливостей та характеру цвітіння на різних висотах допоможе практикам ефективніше добиватися високих і сталих медозборів.

Лучна рослинність НПП «Вижницький» займає площу 155га і представлена двома класами. Всі луки вважаються післялісовими. На луках трапляється більше ніж 30видів медоносів, а саме: Lysimachia vulgaris, Mentha longifolia, Lythtum salicaria, Filipendula denudate, Galium verum, Trifolium repens, Trifolium pratense, Thymus pulegioides. Підтримуючі медозбори можна отримати з лук, де поширена асоціація Lysimachio vulgaris-Filipenduletum. У даних угрупованнях Lysimachia vulgaris має проективне покриття більше ніж 50%. Lysimachia vulgaris посередній медонос. В одному суцвітті міститься 0,24мг цукру в нектарі, а медопродуктивнісь в середньому становить 20-25 кг/га. Нектаропродуктивність становить 60-80кг/га. Filipendula denudate вважається добрим медоносом. За період цвітіння одна квітка гадючника виділяє до 0,5 мг нектару. Такі угіддя можуть використовуватися, як джерела підтримуючого взятку.

Для прикладу: Конюшини (Trifolium repens, T. pratense, T. montanum, T. alpestre) мають подібні медоносні властивості. Одна квітка виділяє 1,1-1,2 мг нектару. Крім нектару бджоли збирають пилок. Дані види часто трапляються на луках, бджоли їх активно відвідують, використовуючи, як джерело підтримуючого медозбору.

Підмареник справжній Galium verum – добрий медонос, який активно відвідується бджолами заради нектару і пилку. Одна квітка виділяє 0,01-0,09 мг нектару.

Отже ми може зробити висновки із досліджень рослин медоносів на території Парку, що у родинному спектрі переважають родини Lamiaceae, Fabaceae, Rosaceae, Asteraceae, Apiaceae, Brassicaceae, Ranunculaceae, Boraginaceae та їх представники. Родова структура характеризується переважанням родів з невеликою кількість видів.

За медоносною цінністю та медопродуктивністю більше половини видів медоносів належать до груп цінних та добрих медоносів. Аналізуючи видовий склад рослин-медоносів на території парку з врахуванням фенології розвитку, біологічних та морфо-функціональних особливостей рослин можемо сказати що рослин-медоносів достатньо для розвитку бджільництва у селах поблизу Парку.

Начальник науково-дослідного відділу
Зіна РІЗНИЧЕНКО

Небезпеки, що очікують на вас під час прогулянки лісом

Літо - сприятливий період для відпочинку на природі, прогулянок до лісу. Не можна забувати, що природа буває не тільки чарівною, а й небезпечною. В лісі на людину може чекати багато неприємних несподіванок. Тому потрібно знати, які заходи необхідно здійснювати перед початком подорожі, та як себе поводити у лісі в разі виникнення небезпеки.

Тихе полювання – це чудовий спосіб з користю провести свій вільний час. Проте, щоб це захоплення приносило задоволення та не завдало шкоди здоров'ю, потрібно знати та дотримуватись головних правил збору грибів та знати які гриби можна збирати, а які - ні. Для того, щоб уберегти своє здоров'я від небажаного отруєння, важливо перед походом в ліс навчитися відрізняти які гриби їстівні, а які - ні. Обов'язково ознайомтеся з тими грибами, які є найбільш отруйними, а саме: бліда поганка, мухомор, сатанинський гриб, опеньок несправжній, печериця рудіюча тощо. Також, необхідно пам'ятати, що навіть добре знаючи їстівні види грибів ви можете помилитися, адже багато із них мають отруйних двійників.

Лісові ягоди та плоди – справжнє джерело вітамінів та інших корисних речовин. Але перед тим, як збирати ягоди, необхідно ознайомитися, які з них можна класти до кошика, а які ні. Їстівні ягоди всі знають: чорниця, малина, ожина, суниці. А от беладонна, вовче лико, блекота, борщівник, вороняче око, паслін солодко-гіркий, паслін чорний, купина запашна, чемериця біла, воронець колосистий, бузина трав'яна, тис ягідний, дурман звичайний, аконіт та амброзія – отруйні, отож просимо уважно запам'ятати і ніколи не брати їх до рук.

Остерігайтесь і змій. В лісах Буковини водиться лише один небезпечний вид змії — гадюка звичайна. Її отрута не смертельна, та все ж має неприємні наслідки, подібні на сильну алергічну реакцію.

Небезпека очікує вас і від комах, особливо це стосується кліщів. Це носії енцефаліту, які є найбільш активні у весняно-літній період. Для попередження цього захворювання при лісових прогулянках необхідно дотримуватись найпростіших запобіжних правил. Кліщі переносяться птахами та тваринами і можуть перебувати на деревах, кущах. Особливо багато їх трапляється у траві. Загрозу для здоров'я людей, особливо для тих, хто потерпає від алергії, становлять також оси (шершень, звичайна оса) та бджоли. При їх укусах під шкіру вприскується отрута, від якої може виникнути місцева або загальна реакція.

Будьте обережні та бережіть своє здоров'я!

Заст. начальника науково-дослідного відділу
Іванна ТАТАРЧУК

Вітаємо наших ювілярів!

Ольгу Бужору з 60-річчям
Фрозину Проданюк з 60-річчям
Степана Труфена з 55-річчям
Та всіх іменинників народжених
в квітні, травні та червні.

Прийміть від душі наші щирі вітання
Хай здійсняться всі Ваші плани й бажання!
Життя хай дарує чудові презенти,
Яскраві емоції, щастя моменти.
Щоб лихо до хати дорогу не знало
А доля Вам радість завжди дарувала!

Читайте у номері

З пошаною до тих, хто оберігає природні скарби	1
Вітальний лист Міністра Руслана Стрільця	1
Охорона Парку стає сильнішою!	2
Наукові експедиції Парку	2
Вдячна за вашу турботу	3
Підтримуємо ЗСУ	4
«Дерева миру»	4
Навчаємось писанкарству	4
Знання є сила, сила є знання	5
Підтримуємо чистоту берегів	5
День літнього сонцестояння	5
Бджола – найкорисніша комаха в природі	6
Медоносні рослини НПП «Вижницький»	6
Небезпеки, що очікують на вас прогулянкою	7

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК «ВИЖНИЦЬКИЙ»
Головний редактор - в.о. директора НПП "Вижницький"
Галина МАРЧУК

59233, Чернівецька обл, Вижницький р-н, смт Берегомет, вул Центральна, 27а.
Телефон/факс: (03730) 3 69 06
E-mail: vyzhpark@ukr.net
Веб-сайт: vyzhnytskyi-park.in.ua

Газета видана в електронному варіанті
Виходить 1 раз на квартал.
ЧЦ № 398-78Р від 16.02.2011р.